

CONSTRUÏM LA NOSTRA IDENTITAT

SANT CARLES
DE PERALTA

5^è

NOM:

LLINATGES:

ESCOLA:

EL POBLE DE SANT CARLES DE PERALTA

Benvingut a Sant Carles de Peralta. Aquest petit poble es troba al nord-est de l'illa d'Eivissa i és un dels pobles que, juntament amb els de Jesús, Santa Gertrudis de Fruitera, Santa Eulària des Riu i Puig d'en Valls formen el Municipi de Santa Eulària des Riu.

Activitat 1

Marca al mapa la teua escola i el camí que has hagut de fer per a arribar a Sant Carles.

Ara encercla els altres pobles que formen el municipi de Santa Eulària

L'ESGLÉSIA DE SANT CARLES DE PERALTA

El territori que abarca la parroquia o zona de Sant Carles està dividit en quatre vendes. L'església de Sant Carles s'havia fundat amb l'antiga vènda de Peralta que limita al nord amb les vendes des Figueral i de Morna i a l'oest amb la d'Atzaró.

Activitat 2

Quin és el nom de les quatre vendes que formen la parroquia de Sant Carles?

L'estiu de 1867 l'arxiduc Lluís Salvador va visitar Eivissa per primera vegada. A un dibuix del seu llibre s'hi pot veure com era l'església de Sant Carles de Peralta en aquella època.

Activitat 3

Compara el dibuix de l'arxiduc amb l'església avui dia i contesta:

Quins canvis pots veure a l'edifici i el seu entorn?

POU DES LLEÓ, CANAL D'EN MARTÍ I CAMPANITX

Per a començar, fes un punt al lloc on us ha deixat l'autobús i què és el lloc des d'on comencareu l'itinerari.

Activitat 4

Observa atentament aquest mapa de l'itinerari i completa les oracions amb els punts cardinals fent servir la rosa dels vents.

- Al nord del punt de partida hi trobaràs el
- El canal d'en Martí està al del punt de partida.
- Al del canal d'en Martí hi trobaràs el jaciment romà del canal d'en Martí.
- La torre de campanitx està situada a l'.....

ES POU DES LLEÓ I ES CANAL D'EN MARTÍ

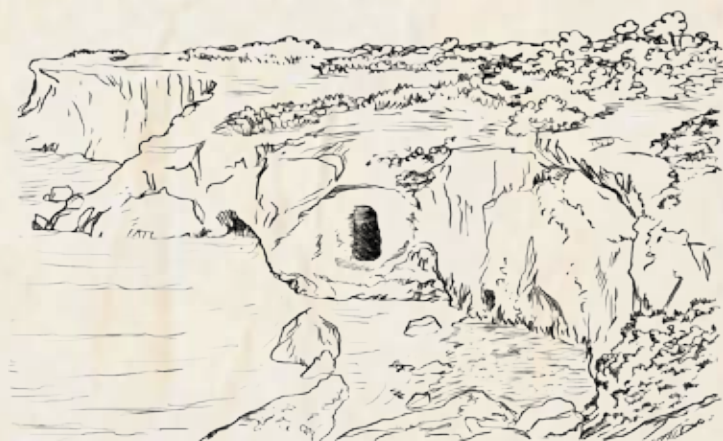
Un element que juga un paper fonamental en la formació d'una cala és el torrent. A Eivissa, la pràctica totalitat de les cales tenen un torrent. El Pou des Lleó i Canal d'en Martí no són platges sinó cales.

Activitat 5

Localitza i marca en el mapa de la pàgina anterior el torrent del Pou des Lleó i torrent del canal d'en Martí.

Activitat 6

Aquí tens un dibuix del Pou que dona nom a la cala de Pou des Lleó. Localitza el pou al mapa de la pàgina anterior.

Què creus que ha passat amb l'antic camí que hi havia per a arribar al pou?

EL RACÓ DES BARRUGUET

Antigament es coneixia com pou d'en Lleó, fent referència, al propietari, de llinatge o motiu Lleó.

En aquest pou se celebraven ballades el dia de Sant Ciriac (8 d'agost). Les ballades a pous i fonts es fan a l'estiu, i commemoren la finalització de la collita i les feines del camp. Actualment les colles de ball pagès estan revitalitzant les ballades i convidan a tothom a participar-hi.

LA MAR I ELS RECURSOS MARINS

Tradicionalment, Pou des Llés i el Canal d'en Martí eren calles amb activitat pesquera i, com pots observar, hi ha moltes casetes varador. Al següent dibuix,

Activitat 7

Anomena els elements principals d'una d'aquestes casetes de pescador: Rampa, torn, xalana, moll, rem.

Al canal d'en Martí no només s'hi ha tret peix. Si t'hi fixes, a la platja hi ha un senyal que indica la presència d'un jaciment arqueològic d'època Romana. El jaciment està tapat; però pel terra podràs veure restes d'un animal marí; el cornet (*murex trunculus*). D'aquest animal se n'extreia un tint de color porpra molt valuós.

Activitat 8

Uneix els punts i descobreix la imatge amagada.

Quin és el seu nom científic?

Activitat 9

Llegeix el següent text d'aquest atac ocorregut al quartó de Santa Eulària i contesta a les preguntes a continuació.

Dues fragates desembarcaren de nit al Figueral, quaranta-cinc atacants, guiats per un renegat eivissenc – Miquel Roig-, pugen vers Atzaró, on s'amaguen dins una cova fins a la sortida del sol. Els homes d'Atzaró van als seus camps, a treballar. "Els atacants sortiren de la cova y embestiren a les cases y sen portaren entre dones, minyons i minyones, al peu de quaranta animes i molta roba." Els homes d'Atzaró, que pels crits s'adonaren aviat del desastre, varen ajuntar-se corrent, perseguiren els enemics fins a la mar i els obligaren a abandonar totes les persones que havien captivat. "Pringueren un dels adversaris viu y molts que en mataren. Ho feren los nostros tant valerosament, que mai ses vist tal a bé que mataren ab una treta a un fill de Toni Marí de Morna i nafraren Vicent Torres de la Picassa"

Marí Cardona, Joan. *Santa Eulària. Illes Pitiüses, VII. Institut d'Estudis Eivissencs.* (2009)

On va passar aquest atac?

Quants d'atacants eren?

On es van amagar?

Qui els va ajudar?

Quanta gent apressaren?

Què li va passar al fill d'en Toni Marí de Morna?

Com acabà aquest atac?

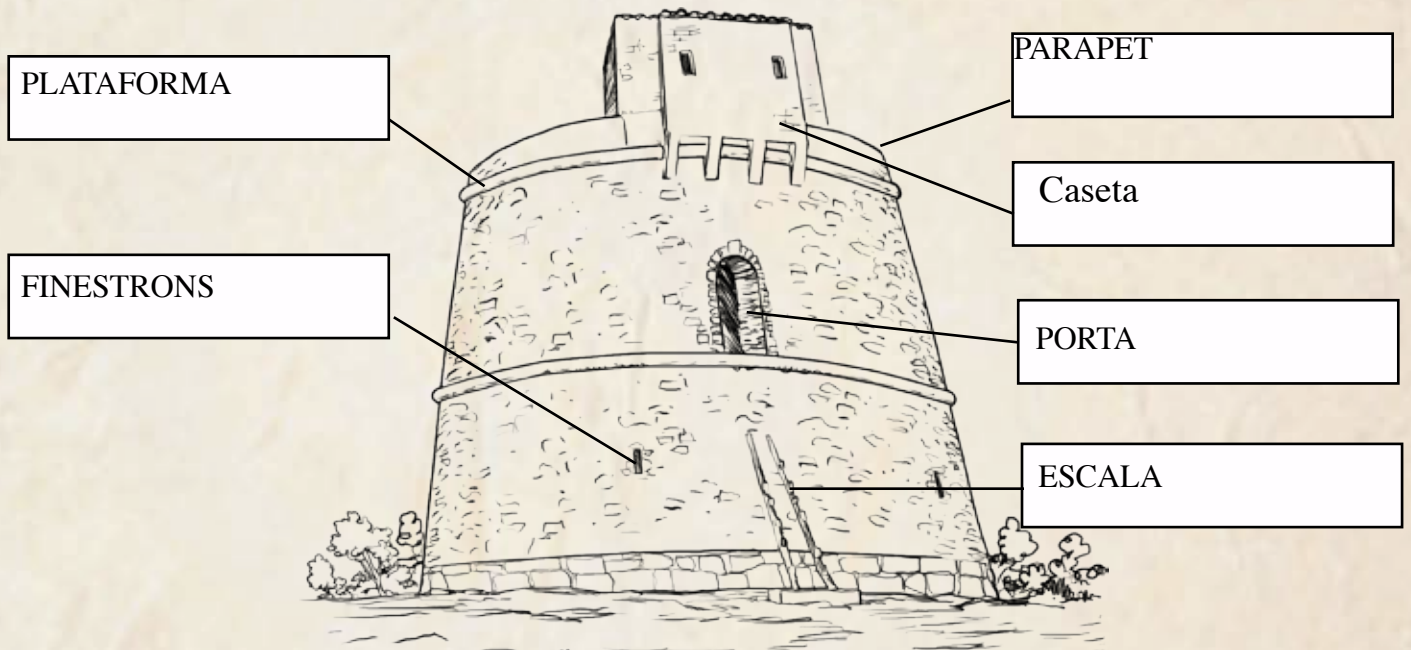

LA TORRE D'EN VALLS O DE CAMPANITX

Acalabada de construir l'any 1763, aquesta torre tenia la missió d'estar a l'aquait de la possible arribada de vaixells corsaris i evitar que desembarquessin. Estava custodiada per dos torrers i disposava d'un o dos canons.

Activitat 10

Observa amb atenció la torre i localitza al dibuix els elements defensius que hi veus: Finestrons per mosquets, Porta d'entrada, Escala, Caseta, Plataforma, Parapet.

Per què creus que la porta es troba al primer pis i a més no té finestres?

RACÓ DES BARRUGUET

Parlar de torres de defensa és parlar també de comunicació no verbal. Quan es divisava alguna nau enemiga s'havia de fer arribar aquest missatge a la població perquè aquesta es preparàs en cas d'atac i per fer-ho empraven els senyals de fum (de dia) i de foc (a la nit), acompanyat del brul d'un corn.

Federació de Colles de Ball i Cultura Popular d'Eivissa i Formentera. Repics, crits i esclais. XI Jornades de Cultura Popular de les Pitiüses (2012)

AVALUACIÓ

Activitat 1

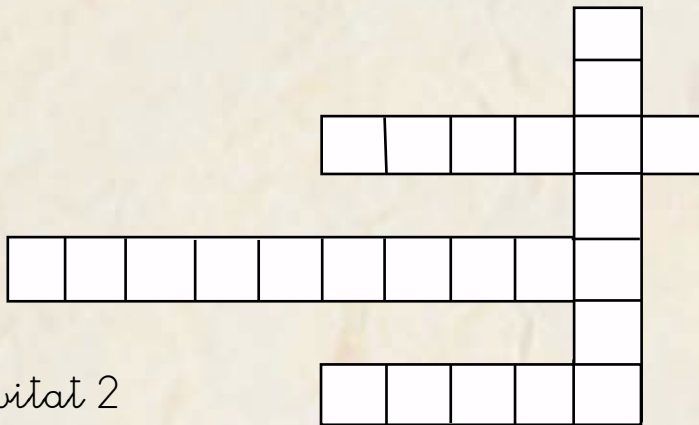
Completa els següents mots encreuats amb els noms de les vendes de Sant Carles:

Peralta: Venda on es troba l'esglèsia de Sant Carles.

Atzaró: Venda que dona el nom a una font d'aigua.

Morna: Venda on s'originà l'incendi de l'any 2011.

Es Figueral: Venda on es troba la platja d'aigües blanques.

Activitat 2

Marca amb una x si la frase és vertadera o falsa.

	Vertader	fals
L'Arxiduc Lluís Salvador mai va passar per Sant Carles.		
El campanar de l'esglèsia està a la dreta.		
La ballada del Pou d'es Lleó es feia el dia de Sant Ciriac.		
La planta de la torre de Campanitx és circular.		

Activitat 3

Completa la primera estrofa del romanç: Ses germanes captives amb les paraules següents: germans, barqueta, Pou d'es Lleó..

Estau atents, _____ meus,
 que un romanço vull contar,
 d'una _____ de moros
 que a's _____ saltà.

